FLYTTAR GÄRNA! Spaljé som sticks ner i jorden och lätt går att flytta, 5 500 kr, Vansta Trädgård.

ARBETSHÖRNA Spaljén kan också fungera som fiffig förvaring vid planteringsbordet. Häng upp redskapen på krokar och lägg fröna i fastspikade tygpåsar eller dylikt. Kulör på planket: ”Rosenvatten”, Nordsjö Idé & Design.

YTEFFEKTIV ODLING Odlingskärl och spaljé i ett. Funkar finfint på balkongen och kan fyllas både med grönsaker och blommor. Höjd 160 cm, 225 kr, LZN Design.

SPALJÉ!

Trädgårdens stöttepelare

Växtstöd, insynsskydd och vindfång. Väljer du rätt spaljé får du tre funktioner i en. Vi tipsar om hur du väljer spaljé efter dina behov.

AV **LISELOTTE LUNDSTRÖM**

RUMSKÄNSLA Vill du ha en avskild vrå i trädgården? Eller en plats att fånga kvällssolen på? Med en spaljé skapar du snabbt och enkelt rum i trädgården. Foto Susanne Andersson.

MÅNGSIDIG HÖJDARE En spaljé med tre väggar ger mycket utrymme för klängväxter. Använd för att skapa höjd i rabatten eller för att dela in en yta i tre små avdelningar. Höjd 170 cm, 1 069 kr, Eldgarden.

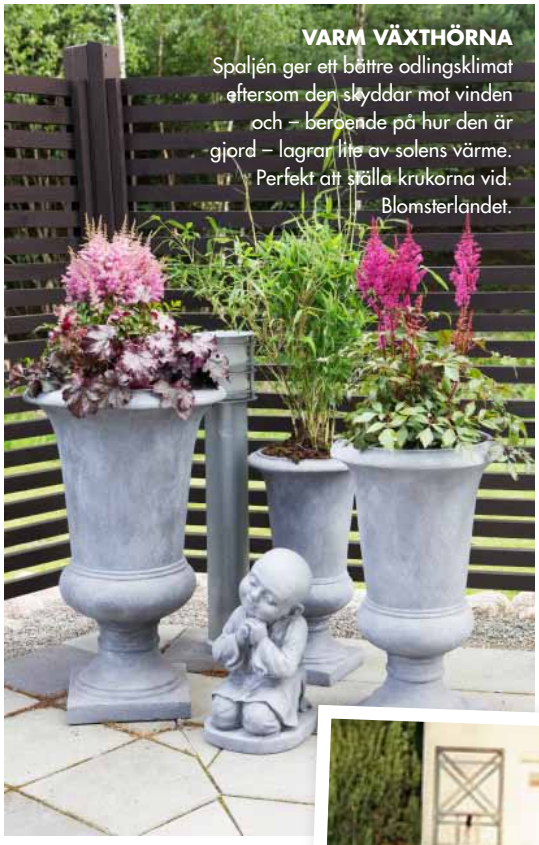

VARM VÄXTHÖRNA
Spaljén ger ett bättre odlingsklimat eftersom den skyddar mot vinden och – beroende på hur den är gjord – lagrar lite av solens värme. Perfekt att ställa krukorna vid. Blomsterlandet.

VAR GOD, STÖR EJ!
Behöver du ett insynsskydd – nu! – är en spaljé bästa lösningen. Klängväxter kan slingra sig runt och upp på ribborna. Avskärmning, från 1 300 kr/kvm, Wernamo Design.

FIN FASAD
Lite grönska piggar snabbt upp en trist husfasad. Att borra eller spika i fasaden är ingen fara – bara du gör rätt. Fråga en fackman om råd om du är osäker. Spaljé av pulverlackerat gjutjärn, finns i olika höjder och bredder, från 3 600 kr, Vansta trädgård.

FJÄDERFORMAT
Denna fjäderformade träspaljé är en klassiker för plank eller fasad. Fäst gärna på en list så att den hamnar en bit ut. Höjd 210 cm, 160 kr, Weibulls.

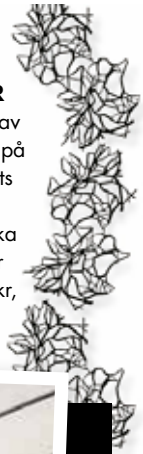

GARDEN-GLAMOUR
”Sprucken”, här i form av en spaljé som sätts fast på väggen, utsågs till ”Årets mönster 2011” av tidningen Residence. Lika vacker utan klängväxter på! H 138 cm, 3 840 kr, Garden Attitude.

Smart spaljétips!

Visst går det att ha spaljé även på ett plank som behöver oljas eller en fasad som ska målas om.

Här är öglorna är fästa på en ribba som man lätt kan skruva ner när ytan bakom ska behandlas.

Klätterväxten klänger på vajrarna som har trätts genom öglorna.

Fem klättrare till spaljén

Blommande favoriter bland årets klätternyheter:

1 **Luktärt** *Lathyrus* ’Queen Alexandria’
Engelsk juvel med mängder av stora, varmt karminröda, väldoftande blommor. Impecta

2 **Klematis** *Clematis* ’Kajsa’
Riklig blomning med dubbla, rödlila, klockformade blommor. Återblommar på årsskotten. Splendor Plant

3 **Kejsarvinda** *Ipomoea* ’Rosita’
Påminner om de gamla Fujityperna, men har en ny unik mönstring. Jennys frön & sånt

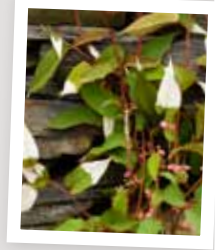

4 **Rosenaktinidia** *Actinidia tetramera var. Maloides*
Vacker klängväxt med underbara rosa blommor och ett grönt bladverk där vissa blad är ”doppade” i vitt. Splendor Plant

5 **Klematis** *Clematis* ’The President’
Enkla, mättat purpurblå blommor som är 15–17 centimeter i diameter. Ljusrosa ståndare med rödbruna ståndarknappar. Plantagen

Lysande spaljé att SNICKRA SJÄLV

Snickra en spaljé som ger rumskänsla – och mycket mer. De infällda lamporna ger ett vackert ljus till uteplatsen året om.

BESKRIVNING **ANNA JEPPSSON** RITNING **ANDERS JEPPSSON**
FOTO **SUSANNE ANDERSSON**

DET HÄR BEHÖVS:

Måtten på stolparna är angivna från trädäckets nivå till toppen på stolparna. Lägg till det mått som behövs under. Detta mått är beroende av altanens konstruktion och höjd.

Dimensionshyvlat virke 45x95 mm
2 st à 1 705 mm (A)
1 st à 1 510 mm (B)
2 st à 1 610 mm (C)
2 st à 1 670 mm (D)

Hyvlad list 34x34 mm (Tryckimpregnerat eller t ex lärk)
23 st à 1 668 mm (E)
42 st à 2 563 mm (F)
4 st à 1 338 mm (G)
90 st à 163 mm (H)
44 st à 1 338 mm (J)

Hyvlad bräda 34x95 mm (Tryckimpregnerat eller t ex. Lärk)
1 st à 270 mm (K)
2 st à 1 338 mm (L)
2 st à 163 mm (M)

Skruv: Rostfri eller syrafast.
Svart lasyr
Eventuellt 7 st betongplintar med skruv och mutter

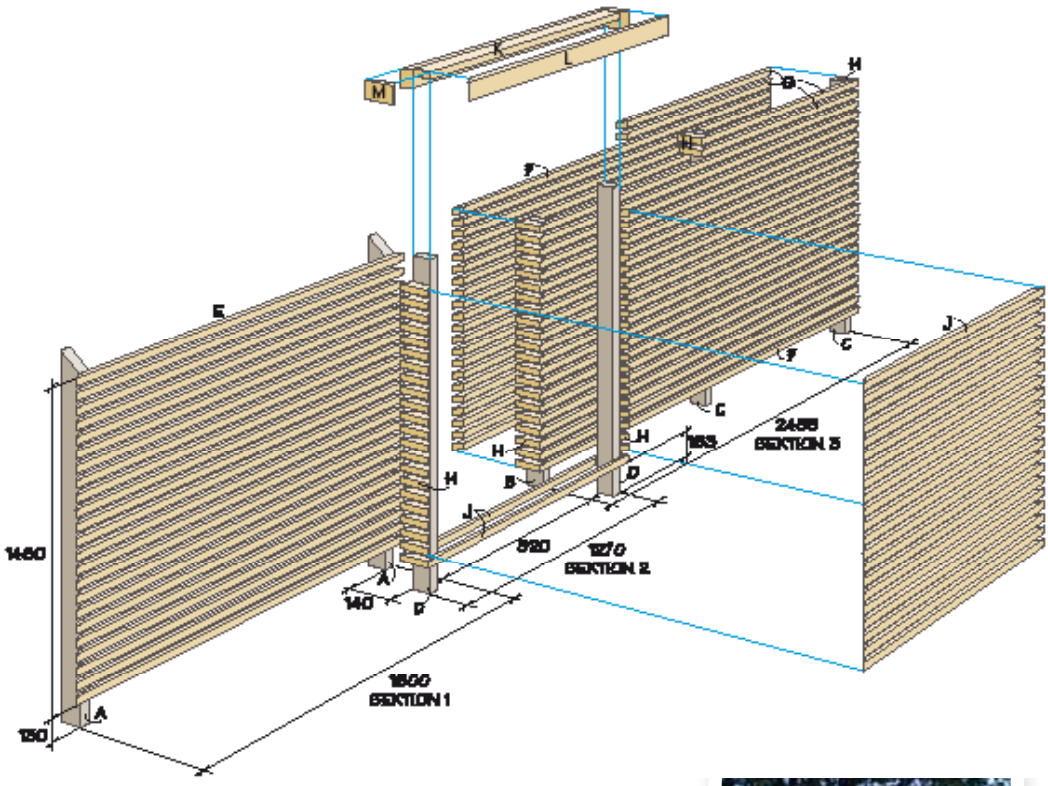

GÖR SÅ HÄR:

1 Beroende av altanens konstruktion kan stolparna antingen fästas i altanens regelverk eller i betongplintar. Använder du plintar ska dessa placeras i hål som är ca 170 mm djupare än plinten. Fyll 200 mm hårt packad sand eller grus och ställ plintarna på plats och återfyll.

2 Lasera stolparna A, B, C och D svarta.

3 Montera stolparna. Lägg märke till att stolparna A är kapade i 45 graders vinkel i toppen.

4 Ribborna E, F, G, H och J gerings-sågas i 45 graders vinkel i båda ändar. Kontrollera stolparnas placering och anpassa måtten på ribborna.

5 Skruva fast ribborna. Börja med den översta och den understa ribban i varje sektion och fördela de övriga jämnt. Lägg märke till att ribborna i sektion 2 inte sitter på samma höjd som i sektion 1 och 3 (avståndet från golvet till första ribban är olika).

Sektion 1 har ribbor endast på ena sidan.

Sektion 2, som står lite framför, har ribbor på båda sidor. Endast den understa av ribborna på baksidan är med på ritningen.

Sektion 3 har ribbor på båda sidor.

6 Skruva upp brädan K på stolparna D.

7 Montera lampor på undersidan av K. Elinstallationen ska utföras av elektriker.

8 Skruva upp sargen L och M.

Boa in dig på uteplatsen med en belyst spaljé, som är lika snygg utan växter.

Experten

"OSLAGBAR SOM STILBILDARE"

Hur använder du dig av spaljéer?

– Vill man skapa rum i trädgården är en spaljé perfekt som vägg. Likaså om man snabbt vill ha ett insynsskydd. Är det för trångt för en plantering kan man använda sig av en spaljé i stället – och eventuellt ställa dit en kruka med en klätterväxt. De klarar oftast en dålig jordmån bättre än andra växter. Som vindskydd funkar spaljén bättre än murar och plank eftersom vinden sipprar igenom lite lugnt, medan plank och murar alstrar virvelvindar. Till sist är spaljén oslagbar som stilbildare i trädgården. Träfärgat, gult, rutmönstrat, ribbat... det är bara att välja!

Hur sätter man fast dem?

– Tunga, höga spaljéer bör man förankra i platsgjutna rör fyllda med cement. Eller så kan man köpa färdiga betongplintar med stolpskor på, som man gräver ner. Det finns också spaljéer som man sticker ner i marken. De funkar för lätta växter som luktärt och klematis. När det gäller fasaden får man spika eller borra, gärna med en kloss emellan, så att spaljén kommer ut en bit.

Jag har hört att klätterväxter kan skada fasaden?

– Murgröna, rådhusvin, klättervildvin och klätterhortensia har fästplattor och rötter som kan lämna avtryck eller i värsta fall äta sig in i träfasader.

NAMN: Susanne Andersson
JOBB: Trädgårdsdesigner
BOR: Hus i Järfälla med 2 500 kvadratmeter tomt.
FAVORITVÄXT: Mitt manchuriska valnötsträd.